

Metsälinnunpyynnissä Kainuussa

Metsästämissä spinoneiden ja bracco italianon kanssa Koillismaalla

Andrea Selvi

Seuraavat rivit ovat yksinkertainen kuvaus siitä, mitä tapahtuu Italian rajojen ulkopuolella silloin, kun italialaiset seisojamme kohtaavat rohkeita ihmisiä, jotka ovat innokkaita ja taitavia metsästäjiä ja jotka nöyrästi ja vaatimattomasti pyrkivät ensisijaisesti oppimaan lisää, jotta voivat viedä eteenpäin hedelmällistä metsästysominaisuuksien valintaan perustuvaa jalostustyötään. Näin he ilman kansallismielisyyttä ja italialaisiin metsästyskoiiriin ja seisojametsästyksen (todelliseen sellaiseen) kohdistuvan intohimonsa ohjaamana ovat ylpeänä osa yhteisöä, jossa ei ole rajoja.

Päätin elokuun viime metreillä soittaa suomalaiselle spinoneharrastajalle Salla Finnilälle kysyäkseni, voisinko tulla Ouluun ja liittyä hänen hienojen spinone- ja braccoystäviensä seuraan metsäkanalinnustuksen aloitukseen Kainuussa, Venäjän ja Suomen Lapin rajalla. Vaikka soittoni tuli yllätyksenä, ja lähtöön oli vain muutama päivä, vastaus oli välitön ja ystävällinen: ”Tervetuloa!”.

Suomessa metsäkanalintujen metsästys alkaa 10. syyskuuta. Jahtiin tarvitaan paikallisten metsästäjien kutsu. Suomalaiset ovat kansakuntana innokkaita metsästäjiä, jotka metsästävät hirven ja karhun lisäksi myös lintuja ja pienriistaa huomattavasti ruotsalaisia tai norjalaisia innokkaammin (jos nyt viisikiloista metsoa voi pienriistaksi kutsua). Tästä syystä suomalaiset metsästäjät ovat kiinnostuneita seisovista lintukoirista, mukaan lukien tietysti myös spinone ja bracco. Spinone ja bracco ovat olleet Suomessa tunnettuja jo entuudestaan kauniin ulkomuotonsa ja hyvän luonteensa vuoksi, mutta Sallan kaltaisten ihmisten ansiosta spinone on nousemassa myös metsästäjien arvostamaksi jahtikaveriksi, etenkin kun maahan on tuotu erinomaisia metsästyskoiiria Italian parhaista käyttölinjoista.

Salla oli minua ja 10-vuotiasta, vielä erinomaisessa kunnossa olevaa Ario-spinoneani vastassa Oulun lentoasemalla. Seuraavana aamuna pakkasimme autoon koirat sekä muut tarvittavat tykötarpeet ja suunnistimme kohti Kuusamo. Majoitus oli viehättävässä tyypillisessä järvenrantamökissä, jossa ei ollut juoksevaa vettä, sähköä eikä kaasua: vaikka suomalaiset ovat huipputeknologiassa erittäin edistyneitä, metsästys on heille elämistä yhteydessä luonnon kanssa, mikä tarkoittaa aikaa ilman nykyaikaisia häpäkkeitä. Tukikohdastamme käsin kävimme jahdissa noin 100 km säteellä napapiirin tuntumassa Rovaniemen ja Venäjän rajan välissä. Maasto oli loivaa kukkulaa, jossa kasvoi kuusia, mäntyjä, koivua, kanervaa, mustikkaa, puolukkaa, pajua ja katajaa. Kukkuloiden välissä oli laajoja suoalueita, järviä ja lampia – satoja kilometrejä asumatonta, tietöntä

erämaata (pois lukien metsätiet). Loputtomassa erämaassa ei kannata ottaa eksymisriskiä: ilman GPS:ää tai kompassia takaisin voi olla hankala löytää. Eksyminen ei myöskään ole suositeltavaa alueella liikkuvien ja etenkin koirista kiinnostuneiden susien ja karhujen vuoksi.

Edeltävä kesä oli ollut pesinnän kannalta katastrofaalisen kylmä ja märkä, minkä johdosta poikuuksia ei juuri ollut. Laskennoissa ja pyynnin aikana poikasia ei juuri nähty. Tästä syystä metsästys oli rajoitettua, jotta lisääntyvien lintujen pääomaa ei harvennettaisi liikaa. Metsästäjän näkökulmasta vastassa olivat aikuiset riistalinnut, joilla oli jo takana vähintään yksi metsästyskausi ja talvi. Tästä syystä metsästäjä voikin pitää itseään onnekkaana, jos edes näkee metson tai ukkoteeren siivittävän 60–100 metriä seisovan koiran edestä. Läheskään jokaisena päivänä ei pääse ampumaan, vaikka kulkisi aamusta iltaan. Vain koiran ja metsästäjän täydellisen yhteistyön tuloksena ja onnekkaiden tähtien alla voi päästä ampumaan hienon saaliin, jota metsästäjän on pidettävä lahjana. Jos tällaisina vuosina kysytte: ”Mitä sait?”, teitä katsotaan kieroon.

Realistisempaa kysyä ”Näkyikö mitään?” Riekkoparven kohdatessaan siitä yritetään ampua kerran, minkä jälkeen matka jatkuu. Sama koskee myös kertaalleen ammutun poikuuden seuraamista: on hyvän tavan mukaista yrittää kerran ja jatkaa uuden poikuuden etsimistä, eikä lähteä seuraamaan samaa.

Metsäkanalintujen lisäksi etelämpää löytyy luonnonvaraisia fasaaneita, kurppia ja taivaanvuohia, joita ei kuitenkaan arvosteta riistalintuna yhtä paljon kuin metsäkanalintuja. Niitä pidetään liian helppona saaliina, minkä lisäksi taivaanvuohi on rauhoitettu. Salla ystävineen hyödyntää kuitenkin nämäkin linnut koulutuksessa ja koiran metsästysominaisuuksien arvioinnissa Italian tapaan, ja osoittavat näin arvostusta meidän metsästyskoirakulttuurimme osaamiselle.

Salla on aktiivinen sekä rotujärjestön jäsenenä että kasvattaja-metsästäjänä, ja hän käyttää italialaisia, vaativissa metsästysolosuhteissa ja arvostetuimmissa kokeissa testattuja jalostuskoiria. Tämän ansiosta Suomeen on syntynyt hieno spinoneharrastajien ryhmä, jolla on korkeatasoisia koiria. Näin matkani aikana tosi toimissa seuraavat koirat: poikkeuksellisen hieno Assia di Cascina Croce (Trofeo Massimino 2013 -voittaja), sekä Riekonnaurun Imma (om. Salla), Ingrid (om. Teemu) ja Iiro (om. Pekka), jotka ovat Assin ja Leonardo Antoniellin omistaman IT KVA&MVA Biro del Brentonin jälkeläisiä. Lisäksi mukana olivat Sallan lannistumaton nuorikko Riekonnaurun Alma (emä: Assia di Cascina Croce, isä: Pecché, suomalaisomistuksessa oleva Mario Di Pinton kasvatti) ja Freccia (toinen Mario Di Pinton kasvatti), jonka omistaa ystäväni Pasi. Spinoneryhmän olennainen osa olivat myös hienostuneet ja erittäin sympaattiset braccoharrastajat Mirjami ja Matti koiransa Esus della Bassa Brianzan kanssa. Valitettavasti Esus kärsi sitkeästä kenneluskästä, minkä

vuoksi se ei päässyt metsälle kuin kahtena viimeisenä päivänä.

Vaikka nämä koirat olivatkin joiltain osin erilaisia, niillä oli kaikilla erittäin voimakkaina seuraavat perusominaisuudet, joita ilman suomalaisissa erämaissa ei saa tulosta aikaan: sammumaton riistainto ja metsästys halu, metsästysäly ja sen mukanaan tuoma riistanlöytökyky, laaja haku ja varma seisonta, sporttinen ulkomuoto ilman rakenteellisia heikkouksia. Nämä ominaisuudet yhdistettynä tarpeelliseen ja tiukkaan ”suomalaiseen” koulutukseen (eikä tämä ole mikään vitsi: kaikkialla vaeltavien porojen omistajilla on oikeus ampua poroja ajavat koirat kyselemättä) tekevät näistä koirista Metsästyskoiria. Kerron seuraavan esimerkin: olin metsästävässä Sallan ja Assin kanssa. Olimme nähneet vain vähän lintuja, ja nekin olivat lähteneet kaukaa. Assi haki määrätietoisesti ja energisesti laajaa, itsenäistä ja erinomaisen hyvää maastonpeittävä haku. Suon reunalla se oli noin 200 metrin (ihan oikeasti!) päässä luovilla vasemmalla puolellamme. Salla oli pysähtynyt seuraamaan koiran työskentelyä. Yhtäkkiä Assi alkoi etenemään suolle pää ylhäällä ja pysähtyi seisontaan. Sen suoritus olisi ollut poikkeuksellisen hieno jo tässä vaiheessa, mutta paras oli vasta tulossa. Olin jo lähdössä ampumaan koiralle, kun Salla käski minun pysähtyä. Noin minuutin kuluttua Assi peruutti varovasti seisonnalta ja laukkasi omistajansa luo. Se kertoi Sallalle hyppimällä ja vinkumalla löytäneensä riistaa (samassa tilanteessa Imma tuijottaa Sallaa), ja vasta kun Salla lähti sen mukaan, se laukkasi takaisin suon reunaan seisomaan. Aloimme lähestyä koira ja odotimme näkevämme siivittäviä riekkoja. Koiran edestä lähti kuitenkin taivaanvuohi¹. Sanat eivät riitä kuvaamaan hämmästykseni ja ihastustani. Suomessa tätä kutsutaan tiedotukseksi. Se on erittäin tarpeellinen etenkin metsissä, jos koira löytää riistaa tiheiköstä kaukana omistajastaan (kellon tai piipparin käyttö kannattaa unohtaa, jos ette halua hätyyttää ihan jokaista arkaa lintua matkoihinsa ennen aikojaan). Tiedotuksesta voi jokainen keskustella niin paljon kuin haluaa, mutta se on ehdottomasti erittäin näyttävä ja hyödyllinen: ajatuksena on, että käytössä on erittäin älykkäitä metsästyskoiria, jotka ovat varmatoimisia ja yhteistyöhaluisia ja jotka osaavat käsitellä vaikeintakin riistaa määrätietoisesti, järkevästi ja varovasti. Näissä maastoissa tarvitaan yhteistyötä, jos aiotaan saada saalista lainkaan, ja tästä syystä yhteistyö koiran ja omistajan välillä onkin usein niin korkealla tasolla, että usea koira oppii tiedottamaan oma-aloitteisesti.

Kertomukseni tarkoituksena on laajentaa perspektiiviämme ja osoittaa, että ulkomailakin on

¹ Italiassa taivaanvuohi on erittäin arvostettu riistalintu. Hyvästäkin koirista vain pieni osa toimii taivaanvuohijahdissa. Useat nimekkäät mannermaisten ja englantilaisten kanakoirien kasvattajat käyttävät taivaanvuohia jalostuskoiriensa testaamiseen. Taivaanvuohet elävät Italiassa pääasiassa laajoilla märillä riisipelloilla. Niiden löytäminen vaatii koiralta laajaa, itsenäistä mutta yhteyttäpitävää, äänetöntä haku, korkeaa metsästys halua, jotta se jaksaa juosta liejussa, erinomaista nenää, sillä taivaanvuohet ovat usein muiden lintujen kanssa samassa parvessa, sekä hyvää riistankäsittelytaitoa, jotta ne saavat arat, kaukaa karkkoavat linnut seisonnalle. Tästä syystä seisonta ja tiedotus taivaanvuohelle tekivät vieraaseen niin suuren vaikutuksen. Jänkäkurrppaa ei lasketa. Sitä seisovat kaikki. Suomessa taivaanvuohi on rauhoitettu. Suom.huom.

päteviä ihmisiä, jotka ovat syvällisesti ymmärtäneet, millainen italialaisen seisovan metsästyskoiran tulisi olla. Heillä on myös usein käytössään riistaa ja maastot, joissa koiran ominaisuudet voidaan rehellisesti arvioida niin, ettei koirille anneta anteeksi pienimpiäkään puutteita ja joissa koiran jokainen hyvä ja huono puoli tulee esille. Haluaisin päättää kertomukseni henkilökohtaiseen kiitokseen: lämmin kiitos Sallalle, Mirjamille, Matille ja Pasille, jotka ottivat minut ja Arion perheenjäsenikseen ja jotka paljastivat minulle entuudestaan tuntemattoman todellisuuden, jonka upeutta ja syvyyttä en osannut edes kuvitella. Lisäksi haluaisin kiittää koiraani Ariota, joka lähes 10-vuotiaana ja yhdeksäntenä intensiivisenä metsästyskautenaan metsästi väsymättä viisi päivää peräkkäin. Ennen kaikkea haluaisin kiittää kaikkia spinonekasvattajia, jotka ovat aikojen saatossa jalostaneet meille näin hienoja koiria.